

Miha Blažič

Miha Blažič je širši javnosti znan kot glasbenik oziroma raper N'toko, kot kolumnist in esejist, pa tudi kot viden aktivist za pravice tujih delavk in delavcev. Po svojem prepričanju je sindikalist, ki s somišljeniki suče delavsko-sindikalni boj najbolj negotovih delavk in delavcev v kulturi v sindikatu Zasuk. V Sindikatu kulture in varstva narave Glosa so sklenili, da mu letos pripada njihovo priznanje za vidne dosežke »Glosin klobuk«.

Kako bi se predstavil sam?

Danes sem predvsem sindikalni aktivist, sem pa v življenju počel že marsikaj; dolga leta sem bil glasbenik, opravljal različna občasna dela, bil kolumnist, esejist. Od leta 2012 sem tudi politično bolj aktiven, od organizacije protestov, aktiven sem bil v avtonomni tovarni Rog, pri organizaciji beguncev, migrantskih delavcev, iz tega je potem zrastle tudi organizacija Ambasada Rog. Potem pa je prišla tudi zgodba z Zasukom. Preko teh dveh organizacij sem zdaj polno okupiran z zagovarjanjem delavcev.

Zagovorništvo delavk in delavcev je torej tvoja osrednja okupacija. Je prekarna zgodba tudi tvoja?

Ja, tako. Tudi sam delam celo življenje v kulturno-ustvarjalnem sektorju. Zmeraj sem se s tem preživljal, opravljal različna dela, tako da ta sektor iz svojih izkušenj zelo dobro poznam.

Skozi to te je pot vodila tudi do Glose in Zveze?

Ja, najprej smo začeli s sestavljanjem sindikata Zasuk; ko smo se ustanovili, je prišlo vprašanje, kako širše delovati. In tu smo videli smisel v sodelovanju z Glosa, ki je na področju pravic prekrasnih delavcev v kulturnem sektorju že poskušala delovati.

Kaj pa so glavni problemi in mogoče tudi vzporednice položaja in organiziranja prekrasnih in tujih delavcev in delavk?

Obe skupini smo navajeni obravnavati kot marginalni, kot nišno temo za nevladnike, medtem ko gre v resnici za osrednji del ekonomskih procesov, ki smo jim podvrženi vsi. Neoliberalni obrat je prinesel fleksibilizacijo delovnih razmerij, ki je spodkopala tudi tradicionalno sindikalno organiziranje in nas pripeljala v popolnoma novo ero zaposlovanja pri nas. Govorimo o več kot stotisočih ljudeh, ki delajo v takšnih razmerjih. Drugo pa je globali-

zacija; skozi tranzicijo se je zgodilo to, da imamo kar naenkrat ljudi, ki so zaposleni po različnih tirih glede na njihovo državljanstvo, papirje, vizume. To, kar se je v devetdesetih začelo z bosanskimi delavci, se samo še nadaljuje na globalni ravni. Gre pa za osrednji problem slovenske ekonomije, v katerem to, od kod si, definira, koliko boš plačan, kakšne delovne pogoje boš imel, ali se boš upal sindikalizirati in organizirati. Danes govorimo o 16 odstotkih tuje delovne sile pri nas.

Uporabil si besedno zvezo »kdo si upa«. Je tako strah poleg negotovosti vzporednica obeh skupin delavk in delavcev? Kaj opažaš pri njihovem organiziranju?

Ovire so zanje večje. Pri prekrasnih delavcih tudi zato, ker smo razpršeni po različnih lokacijah in pogodbah. Zato moramo najti nove načine povezovanja. Gre za proces tudi našega lastnega iskanja. Videti sproti, kaj deluje in kaj ne, kje smo lahko uspešni, kaj ljudi nagovori. Pri tujih delavcih jih ločuje status, predvsem pa neinformiranost, saj večina, ki pride v Slovenijo, nima stika z nikomer razen s svojimi delodajalci, ki pa jih držijo v skrajnem strahu in podrejenosti. Predvsem pa pridejo zadolženi in si zato ne upajo dvigniti glasu. Naša naloga je, da jim pokažemo, da imajo veliko drugih možnosti, če se opogumijo, da jih uporabijo. Veliko uspeha smo imeli pri prosilcih za azil, ki pa se nahajajo na istem mestu, tako da zdaj oni vodijo ta boj organiziranja in osveščanja na delovnih mestih, kjer so zaposleni. In kažejo pozitivne prakse.

Kako vidiš v teh razmerah prihodnost sindikalizma?

Vnaprej napisanega recepta ni. Zgodovina delavskih bojev je v tem, da kapital postavi pogoje, mi pa iščemo načine, kako to zdrobiti. In zaradi načina, kako se mi organiziramo, kapital deluje naprej. Velike tovarne so bile zanj problem, saj so v njih nastajale močne delavske sile. Po-

» Glosino priznanje je za našega sogovornika velika čast, in kot pravi, znak, da sta se Zasuk in Glosa dobro ujela in sta se zmožna skupaj razvijati naprej. Foto M. M.

tem pa smo dobili neoliberalizem, v zahodnih državah deloma razpršitev, ko se neki končni produkt sestavlja v več deset tovarnah. V novi fazi moramo delovati v okviru globaliziranosti in razpršenosti.

»Proletarci vseh dežel ...« je še vedno formula, ki deluje?

Tako. To se čuti na ravni globalnih trgov, pa tudi tukaj, kjer delovna sila ni več homogena. V njej niso več fantje iz iste vasi, ampak tudi tisti od zelo daleč. In to je realnost, s katero moramo naprej, v kateri delamo in se moramo organizirati. Ravno zato se mi zdita ti dve skupini pomembni. In če se pod takimi pogoji ne znamo organizirati, potem bo to spodkopalo vse druge oblike organiziranja.

Kakšen bi po tvojem moral biti obraz sindikata?

To ne sme biti nekdo, ki je pripravljen sklepati kompromise na račun svojih članov. Biti mora človek, ki se bo postavil za vsakega svojega člana in se za njega boril. Hkrati pa mora biti zahteven do sebe in do svojega članstva, se zavedati, da sam ne bo ničesar dosegel, da se mora vsak član aktivirati in oglašati. Uspeh sindikalnega boja ne more biti odvisen le od tebe, od tvoje genialnosti, ampak od tega, koliko ti je uspelo prepričati ljudi, da bodo za uspeh tudi sami kaj storili.

Mojca Matoz